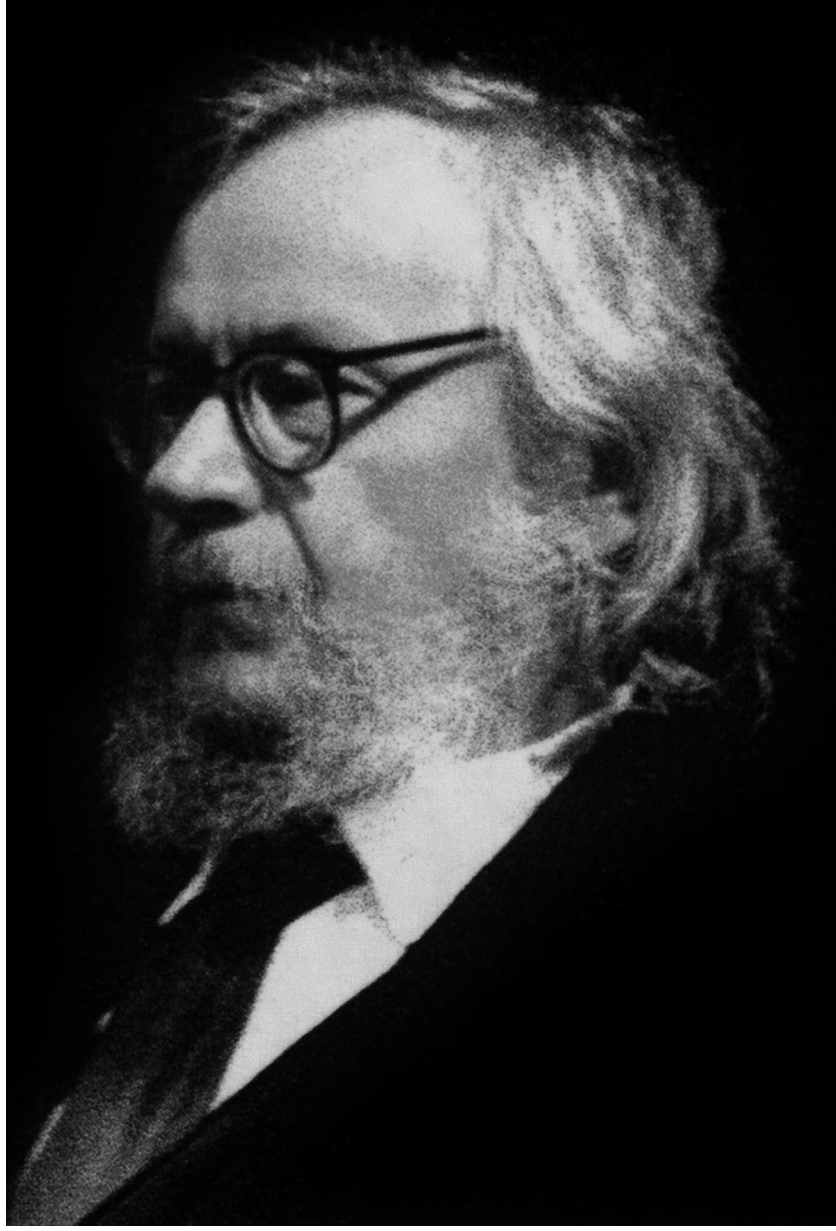

JERZY GROTOWSKI

1998

Jerzy Grotowski (1933–1999), reżyser, wieloletni dyrektor Teatru Laboratorium, którego spektakle „Akropolis” (1962), „Książę Niezłomny” (1965) oraz „Apocalypsis cum figuris” (1968) przyniosły mu światową sławę i miano jednego z najwybitniejszych reformatorów teatru XX w.

Jerzy Grotowski dzieciństwo spędził w Rzeszowie, Przemyślu i we wsi Nieładówka. W latach 1951–1955 studiował na Wydziale Aktorskim Państwowej Wyższej Szkoły Aktorskiej w Krakowie, a w latach 1955–56 r. – reżyserię w Moskwie. Po studiach oraz dwumiesięcznej podróży do Azji Centralnej wrócił do kraju, gdzie rozpoczął studia reżyserskie (dyplom otrzymał w 1960 r.) i równocześnie objął asystenturę w krakowskiej PWST. W kwietniu 1957 r. debiutował przedstawieniem „Krzesi” w Teatrze Starym w Krakowie.

W 1959 r. objął kierownictwo artystyczne opolskiego Teatru 13 Rzędów. W latach 1965–1984 zespół działał we Wrocławiu jako Teatr Laboratorium. W tym czasie odbył kilkanaście artystycznych podróży zagranicznych i brał udział w prestiżowych festiwalach teatralnych. W 1968 r. ukazała się książka Grotowskiego „Towards a Poor Theatre” („Ku teatrowi ubogiemu”) z przedmową Petera Brooka; przetłumaczona na kilkanaście języków i ciągle wznawiana, stała się elementarzem dla eksperymentujących twórców na całym świecie, a Wrocław na wiele lat stał się jednym z centrów teatru awangardowego.

Po realizacji „Apocalypsis cum figuris” Grotowski zrezygnował z tworzenia przedstawień teatralnych i sformułował nowy program, nazywany „teatrem uczestnictwa”, „kultury czynnej” lub „parateatrem”. Kulminacje tego programu to „Święto”, „Special Project” i „Przedsięwzięcie Góra”. Latem 1975 r. Teatr Laboratorium był organizatorem Uniwersytetu Poszukiwań Teatru Narodów we Wrocławiu. Rok 1976 dał początek Teatrowi Źródeł. Projekt realizowany był w Brzezince i Ostrowinie koło Oleśnicy, ale także na Haiti, w Indiach, Nigerii i Meksyku.

W sierpniu 1982 r., podczas stanu wojennego, Grotowski wyjechał z kraju. Początkowo związany był z Columbia University w Nowym Jorku, następnie z Uniwersytetem Kalifornijskim. W 1985 r. przeniósł się do Pontederry we Włoszech. Tam powstało Work Center of Jerzy Grotowski – Centro di Lavoro di Jerzy Grotowski.

Jerzy Grotowski otrzymał wiele nagród i wyróżnień. W lipcu 1971 r. mianowano go profesorem zwyczajnym Ecole Supérieure d'Art Dramatique w Marsylii. W następnym roku uhonorowany został w Waszyngtonie Dyplomem Zasługi przyznawanym przez Muzeum Narodowe USA „za wybitny wkład w rozwój teatru światowego”. Był doktorem *honoris causa* uniwersytetów w Pittsburgu (1973), Dr Paul University w Chicago (1985) i Uniwersytetu Wrocławskiego (1991). W grudniu 1973 r. w Nowym Jorku utworzono Amerykański Instytut Badań i Studiów nad Dziełem Jerzego Grotowskiego.